

Звіти і вибори у Профспілці: деякі ситуації, запитання та відповіді

**м. Київ
червень 2019 рік**

Ситуація 1

При затвердженні порядку денного звітно-виборних профспілкових зборів (конференції) організації Профспілки:

1. Про обрання голови зборів (конференції), секретаря та робочих органів.
2. Про звіт про роботу профспілкового комітету.
3. Про звіт ревізійної комісії.
4. Про вибори голови первинної профспілкової організації.
5. Про вибори заступника (заступників) голови первинної профспілкової організації.
6. Про вибори профспілкового комітету.
7. Про вибори ревізійної комісії.
8. Інші питання порядку денного.

Член Профспілки просить слово і вносить пропозицію включити до порядку денного інше питання, яке не стосується звітно-виборних профспілкових зборів (конференції).

Якими мають бути дії голови зборів (конференції)?

Відповідь: Вносити до порядку денного інші питання недоцільно, оскільки це лише відверне увагу учасників зборів (конференції) від головного питання - обговорення звіту про діяльність профспілкового комітету і ревізійної комісії. Однак голові зборів (конференції) потрібно поставити пропозицію члена Профспілки на голосування. І якщо члени Профспілки, делегати конференції більшістю голосів ухваллять рішення щодо включення до порядку денного інших питань – збори (конференція) їх розглянуть (*п. 3. Методичних рекомендацій*).

Ситуація 2

При голосуванні щодо виборів голови первинної профспілкової організації жодна з трьох кандидатур, внесених до бюлетеня для таємного голосування, не набрала більше половини голосів делегатів конференції, які взяли участь у голосуванні.

Яким чином далі обирати голову первинної профспілкової організації?

Відповідь: Якщо за результатами голосування жодна з кандидатур не набрала більше половини голосів присутніх на зборах, делегатів конференції, то за рішенням зборів (конференції) проводиться висунення нових кандидатур і проведення нового етапу голосування (*п.5.2. Методичних рекомендацій*).

Ситуація 3

Під час проведення звітно-виборних зборів лічильна комісія не обиралася і підрахунок голосів взяв на себе голова зборів.

Чи правомірним є таке рішення?

Відповідь: У малочисельних організаціях лічильна комісія (група лічильників) може не обиратися, а її функції виконує президія зборів або за її

дорученням один із учасників зборів. Якщо президія зборів за їх рішенням дала доручення виконувати цю функцію голові зборів, то він має повне право вести підрахунок голосів.

Однак краще доручити вести підрахунок голосів одному або кільком із членів Профспілки, які не входять до складу президії чи інших робочих органів зборів (*п. 3.3., 4.6. Методичних рекомендацій, п. 1.10. Інструкції*).

Ситуація 4

Звітно-виборні збори (конференція) первинної профспілкової організації визнали роботу первинної профспілкової організації незадовільною.

Чи правильне рішення прийняли збори?

Відповідь: Рішення неправильне. Звітно-виборні збори (конференція) приймають рішення про оцінку діяльності попередньо обраного профспілкового комітету, що звітується (*п. 7., 38. Статуту, п. 1.2. Інструкції*).

Ситуація 5

До звітно-виборної конференції завчасно надійшли пропозиції щодо кандидатур до складу виборного органу. Під час проведення конференції головою зборів ці кандидатури не були оголошені, і на голосування були поставлені лише кандидатури, які вносились безпосередньо на конференції?

Чи правильне це рішення?

Відповідь: Ні, не правильне. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу комітетів (рад), ревізійних, мандатних комісій та їх голів можуть вноситися, як безпосередньо на зборах, конференціях, з'їздах, так і попередньо обговорені виборними профспілковими органами (*п. 2.2., 2.3., Інструкції, 4.1.1., 4.4. Методичних рекомендацій*).

Тому голова конференції повинен був оголосити кандидатури, внесені завчасно, і вони повинні бути занесені до загального списку для обговорення кандидатур і наступного голосування по ним, якщо останні не взяли самовідвід.

Ситуація 6

Під час проведення звітно-виборних зборів (конференції) надійшла пропозиція припинити обговорення висунутої кандидатури, але залишилися бажані продовжити обговорення.

Що має робити в цій ситуації голова зборів?

Відповідь: Коли думка більшості на зборах (конференції) уже визначилася і до президії зборів надходять пропозиції припинити обговорення даної кандидатури, голова зборів має поставити цю пропозицію на голосування. Збори (конференція) - вищий орган профспілкової організації і якщо більшість їх учасників проголосує за внесеною пропозицією, подальше обговорення припиняється. Остаточна відповідь щодо кандидатури, яка викликала дискусію, визначається в результаті голосування (*п. 2.2. Інструкції, п. 4.4. Методичних рекомендацій*).

Ситуація 7

На роботу до закладу освіти прийнято працівника, який не встиг стати на профспілковий облік, хоча раніше він перебував на обліку в іншій первинній профспілковій організації закладу освіти.

Чи має право він брати участь у звітно-виборних зборах (конференції) і бути обраним до складу профкому?

Відповідь: Ні, не має (*п. 1.8. Інструкції*).

Ситуація 8

До вищого профспілкового органу звернувся член Профспілки із заявою про те, що в первинній профорганізації, де він перебуває на обліку, було неправильно обрано голову первинної профспілкової організації. По-перше, у бюлетені одним списком обиралися і голова організації, і члени виборного профспілкового органу. По-друге, у бюлетені напроти одного із прізвищ було вказано: “голова ППО”. Тому заявник вважає це порушеннями.

Чи це так?

Відповідь: Так. Учасникам зборів, делегатам конференції окремо видаються бюлетені з виборів: керівника організаційної ланки Профспілки, його заступника (заступників), членів виборного профспілкового органу (*п. 3.5. Інструкції*).

До бюлетенів для таємного голосування прізвища кандидатур вносяться за рішенням лічильної комісії: в алфавітному порядку або в порядку їх внесення. За рішенням зборів (конференції) в бюлетенях можуть зазначатись посади включених до них кандидатур (*п. 3.4. Інструкції*).

Ситуація 9

До складу виборного органу організації Профспілки на звітно-виборній конференції обрано керівника закладу освіти.

Чи правильне рішення конференції?

Відповідь: Ні, рішення конференції є неправомірним. Відповідно до ст. 7 Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” роботодавці не можуть бути членами виборних органів Профспілки будь-якого рівня. Тому керівник закладу освіти не може бути членом виборного органу організації Профспілки (*п. 15. Статуту Профспілки*).

Ситуація 10

Звітно-виборні збори (конференція) первинної профспілкової організації шляхом голосування визначили кількісний склад профспілкового комітету у кількості 11 осіб. Після висунення 11 кандидатур голова зборів поставив на голосування питання про підведення rischi, що й було прийнято зборами, хоча деякі учасники зборів (конференції) наполягали на продовженні висунення кандидатур.

Чи правомірно вчинив голова зборів?

Відповідь: Ні, не правомірно. Перед проведенням виборів збори,

конференція попередньо визначають кількісний склад виборного профспілкового органу. Це не обмежує права учасників зборів, делегатів конференції, з'їзду вносити пропозиції щодо додання до списку для голосування будь-якої кількості кандидатур (*п. 2.2. Інструкції, п. 4.4. Методичних рекомендацій*).

Ситуація 11

За підсумками голосування по виборах профспілкового комітету до його складу було обрано на дві особи більше, ніж було встановлено конференцією.

Яке рішення необхідно прийняти?

Відповідь: Якщо за підсумками голосування до складу профспілкового органу обрано більше чи менше осіб, ніж це було встановлено раніше, збори, конференція, з'їзд можуть прийняти рішення про затвердження складу профоргану в новій кількості за результатами голосування. У випадку, коли більшість учасників зборів, делегатів конференції, з'їзду проголосує за раніше встановлений кількісний склад профспілкового органу, то знову проводиться обговорення висунутих кандидатур та повторне голосування або приймається рішення зборів, конференції, з'їзду про обрання виборного профспілкового органу у визначеній кількості за відносною більшістю голосів (принцип рейтингового голосування) (*п. 3.7. Інструкції*).

Ситуація 12

У бюлетень для таємного голосування по виборах голови первинної профспілкової організації було внесено 2 кандидатури. При підрахунку голосів виявлено:

- 4 бюлетені, в яких викреслені обидві кандидатури;
- 42 бюлетені - залишено одне прізвище;
- 5 бюлетенів - викреслено обидві кандидатури, дописано одне прізвище.

Чи є ці бюлетені дійсними? Як лічильна комісія має рахувати ці бюлетені?

Відповідь: Згідно з Інструкцією не дійсними вважаються бюлетені:

- невстановленої форми;
- в яких залишено дві або більше кандидатур;
- в яких викреслено всі кандидатури і дописано одну.

Отже, лічильна комісія вважатиме недійсними 4 бюлетені, де викреслено обидві кандидатури, і 5 бюлетенів, де викреслено обидві кандидатури та дописано одне нове прізвище (*п. 3.6. Інструкції, п. 5.1. Методичних рекомендацій*).

Ситуація 13

До складу профспілкового комітету обрано 8 осіб. Членом Профспілки заявлено про неправомірність рішення зборів (конференції), оскільки профком не може налічувати парну кількість своїх членів.

Чи правомірною заява керівництва?

Відповідь: Ні, не правомірною. Нормативними документами про діяльність профспілок не регламентується, якою повинна бути кількість членів виборного органу: парною чи непарною. Зокрема, в Інструкції зазначено, що перед проведенням виборів збори, конференція, з'їзд попередньо визначають кількісний склад виборного профспілкового органу. Рішення про кількісний склад, висунення і обговорення кандидатур, які обираються до виборного профспілкового органу, приймаються відкритим голосуванням. Отже, кількість членів виборного профспілкового органу може бути як непарною (що бажане), так і парною (*п. 30. Статуту Профспілки*).

Ситуація 14

Рішенням звітно-виборної конференції робота профкому визнана незадовільною.

Чи має право голова профкому бути висунути для обрання на наступний термін?

Відповідь: Звітно-виборна конференція дає оцінку роботі виборного органу профспілкової організації, а не її керівника, зокрема голови профкому.

Ні в яких профспілкових документах не йдеться мова про те, що голова, який очолював виборний орган ППО – профком, і робота якого оцінена рішенням звітно-виборних зборів (конференції), незадовільною, не може балотуватися для обрання на наступний термін. Питання про висунення кандидатур на посаду голови ППО вирішують лише збори (конференція), а щодо їх обрання чи необрання на цю посаду - учасники профспілкових зборів, делегати конференції шляхом голосування (*п. 7., 38. Статуту, п. 1.2. Інструкції*).

В ході обговорення кандидатур на посаду голови ППО така кандидатура може бути відхилена голосуванням, якщо стосовно неї надійдуть відводи.

Ситуація 15

Первинна профспілкова організація налічує 50 осіб. На звітно-виборні збори прибуло 30 членів профспілки. Перед голосуванням по виборах членів профкому 6 осіб залишили збори. Таємне голосування було проведено, і голова лічильної комісії оголосив результати.

Чи було тут допущено порушення?

Відповідь: Так. Обраною до складу профкому вважається особа, за яку проголосувало більше половини учасників зборів, що взяли участь у голосуванні, за наявності кворуму на момент голосування. Оскільки шестеро пішли зі зборів і на них залишилося 24 чол., тобто менше половини членів Профспілки, які перебувають на обліку, то рішення про обрання членів профкому є неправильним (*п. 30. Статуту, п.3.7. Інструкції*).

Ситуація 16

На обліку в профспілковій організації перебуває 97 членів профспілки. 27

членів профспілки вимагає дострокового проведення звітно-виборних зборів.

Чи є підстави для скликання звітно-виборних зборів ?

Відповідь: Підстав для скликання дострокових звітно-виборних зборів немає. Відповідно до п. 31. Статуту Профспілки дострокові вибори будь-якого виборного профспілкового органу, керівників та їх заступників можуть бути проведені на вимогу не менше однієї третини членів Профспілки, які об'єднуються відповідною профспілковою організацією, або за рішенням вищого за ступенем керівного профспілкового органу, який має право

В даному разі вимога мала надійти не менш як від 33 членів профспілки.

Ситуація 17

Для обрання головою первинної профспілкової організації висунуто 3 кандидатури, скажімо: Михайленко І.П., Григоренко М.С., Черненко Г.Ю.

Із 120 членів профспілки на зборах (конференції) присутні 112. При голосуванні голоси розділилися таким чином: за Михайленка - 28 за Григоренка - 49 за Черненка – 32. Три особи утрималися від голосування.

Чи можна вважати Григоренко М.С. обраною головою профкому?

Відповідь: Обраними вважаються особи (голови, їх заступники та члени виборних органів), за яких проголосувало більше половини членів Профспілки, присутніх на зборах, делегатів конференції, з'їзду, що взяли участь у голосуванні за наявності кворуму (*п. 30. Статуту, п.3.7. Інструкції, п. 5.1. Методичних рекомендацій*).

Отже Григоренко М.С. не може вважатися обраною головою профкому, оскільки за неї проголосувало менше половини членів Профспілки, присутніх на зборах.

Ситуація 18

На профспілкових зборах (конференції) на посаду голови первинної профспілкової організації було запропоновано кандидатуру діючого голови, який перебував на цій посаді три терміни.

Учасник зборів (конференції) Василенко П.І. зауважив, що цю кандидатуру рекомендувати не можна, бо необхідно оновлювати керівництво профспілкової організації.

Чи правомірною є постановка такого питання?

Відповідь: При виборах всіх профспілкових органів повинен дотримуватися принцип систематичного оновлення їх складу і наступності керівництва. Вводити ж обмеження за термінами перебування членів профспілок на одній і тій же виборній посаді в профспілкових органах не доцільно. Тут слід керуватися перш за все діловими якостями члена Профспілки, його спроможністю виконувати покладені на нього обов'язки.

Якщо на зборах (конференції) надійне відвід щодо такої кандидатури, рішення мають прийняти учасники зборів, делегати конференції шляхом голосування.

Разом з тим, відповідно до п. 5.1. «Методичних рекомендацій з проведення звітів і виборів у Профспілці працівників освіти і науки України» на посади голів (заступників голів) первинних профспілкових організацій студентів доцільно обирати осіб, які перебувають на профспілковому обліку в цих організаціях та не старших 35 років.

Ситуація 19

На звітно-виборній конференції відбулося таємне голосування по виборах голови ППО та профспілкового комітету і лічильна комісія залишила зал засідання для підрахунку голосів. В цей час конференція продовжила свою роботу та почала розглядати інші питання порядку денного.

Чи може звітно-виборна конференція продовжувати свою роботу під час роботи лічильної комісії?

Відповідь: Звітно-виборна конференція перед голосуванням повинна прийняти рішення щодо продовження своєї роботи під час підрахунку голосів. У цьому випадку підрахунок голосів можна доручити президії конференції.

Необхідно також звернути увагу на кворум і достатню кількість голосів для подальшого прийняття рішень за відсутності у залі членів лічильної комісії, як делегатів конференції (п. 2.1. Інструкції).

Ситуація 20

Відповідно до встановленої норми представництва первинна профспілкова організація мала обрати двох делегатів на конференцію обласної організації Профспілки. Під час зборів (конференції) до списків для голосування було внесено 4 кандидатури:

Бабчук В.Р.

Кириченко О.С.

Мазуренко К.В.

Стратійчук С.П.

В результаті проведеного голосування із 100 присутніх на зборах (конференції) голоси розподілилися таким чином:

Бабчук В.Р. -68

Кириченко О.С. - 52

Мазуренко К.В. - 9

Стратійчук С.П. - 71

За повідомленням лічильної комісії збори (конференція) вирішили вважати обраними Бабчука В.Р. та Стратійчука С.П.)

Чи правильне рішення прийняли збори і як в такій ситуації треба діяти?

Відповідь: Ні, неправильно. Обраними вважаються особи, за яких проголосувало більше половини членів Профспілки, присутніх на зборах, делегатів конференції, що взяли участь у голосуванні за наявності кворуму. Отже, Кириченко О.С., за якого проголосувало 52 особи, тобто більше

половини, також вважається обраним (п. 30. Статуту Профспілки).

Оскільки за нормою представництва потрібно обрати лише двох делегатів, а обрано три, то треба заново обговорити висунуті кандидатури і провести повторне голосування (п. 3.7. Інструкції).

Ситуація 21

Під час оформлення протоколу звітно-виборних зборів (конференції) йому присвоїли № 1.

Чи правильно в цьому відношенні оформлений протокол зборів?

Відповідь: Ні, не правильно. Оскільки звітно-виборні збори (конференція) є завершальними в звітному періоді, то і протоколу присвоюється останній порядковий номер, а протоколу перших зборів (конференції) після звітів і виборів присвоюється перший номер (п. 6.1. Методичних рекомендацій).

Ситуація 22

При підрахунку голосів лічильною комісією у 5 бюлетенях закреслено обидва кандидати та дописане нове прізвище.

Яким чином рахувати бюлетені в яких дописане нове прізвище?

Відповідь: Такі бюлетені потрібно рахувати як зіпсовані. Тому що учасники зборів, делегати конференції мали можливість висунути і обговорити всі кандидатури. Були сформовані відповідні списки кандидатів. Кожен з учасників зборів, делегатів конференції мав необмежене право аргументованого відводу кандидатур. Лічильна комісія провела закрите (таємне) на підставі сформованого і затвердженого зборами (конференцією) списку кандидатур для обрання до складу виборного профспілкового органу, на посаду голови, заступника голови (заступників) первинної профспілкової організації. Тому дописувати нові прізвища вже не можна.

(В затвердженій новій редакції Інструкції відсутня норма про те, що учасники зборів, делегати конференції мають право дописати нові кандидатури незалежно від того, в якій чисельності попередньо визначено обрати виборний орган. Відповідно до п. 3.4. Інструкції перед початком голосування лічильна комісія пояснює процедуру голосування).

Запитання: Чи можуть запрошені на звітно-виборні збори (конференції) брати участь у головуванні?

Відповідь: Ні. У роботі конференції, з'їзду, окрім обраних делегатів, можуть брати участь особи, запрошені відповідним виборним профспілковим органом але без участі в голосуванні (п. 1.8. Інструкції).

Запитання: На звітно-виборних зборах (конференціях) обирають голову профспілкового комітету чи голову первинної профспілкової організації закладу освіти?

Відповідь: На звітно-виборних зборах (конференціях) обирають голову організаційної ланки Профспілки. Відповідно до Статуту Профспілки керівники

(голови) профспілкових організацій всіх рівнів є головами відповідних виборних органів. Заступники керівників профспілкових організацій всіх рівнів є заступниками голів відповідних виборних органів (п. 28. Статуту Профспілки).

Запитання: Чи може бути обраним до складу виборного органу первинної профспілкової організації особа, яка відсутня на зборах або конференції?

Відповідь: Так, до складу профспілкового органу можуть бути висунуті члени Профспілки даної первинної профспілкової організації, які відсутні на зборах (конференції) або не є делегатами конференції за умови їх попередньої письмової згоди (п. 2.2. Інструкції).

Запитання: Чи є ревізійна комісія виборним профспілковим органом, і чи розповсюджуються на її склад додаткові гарантії, визначені статтею 41 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»?

Відповідь: Ні. Адже статтею 16 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» визначено, що профспілка, її організації, об'єднання профспілок здійснюють свої повноваження, набувають цивільних прав і беруть на себе цивільні обов'язки через свої виборні органи, які діють у межах прав, наданих ним за законом та статутом (положенням).

За Законом профспілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки (стаття 2 Закону).

Ревізійна комісія первинної профспілкової організації не здійснює представництва та захисту інтересів спілчан. Вона за своєю суттю є контрольним органом профспілкової організації, адже держава не здійснює контролю за діяльністю профспілок. Вона має контролювати дотримання виборним профспілковим органом (профкомом) своїх статутних повноважень.

Запитання: Хто підписує протокол звітно-виборної профспілкової конференції?

Відповідь: Проведення звітно-виборних зборів, конференцій, з'їзду оформлюється протоколом, який підписують голова та секретар зборів, конференції, з'їзду (п.4.5. Інструкції).

Запитання: Хто підписує протокол лічильної комісії за результатами закритого (таємного) голосування?

Відповідь: Протокол підписують усі члени лічильної комісії. Якщо протокол більшістю членів лічильної комісії не підписаний, він може бути визнаний недійсним, про що збори, конференція приймають відповідне рішення (п.3.4. Інструкції).